

Velika eksplozija plina v Chicagu.

Petindvajset mrtvih.

ko umirajo proletarci! — Socialisti napredujejo na Norveškem. — Zabavljaci in obrekovalci so dobro plačani.

Chicago, Ill., 2. februarja. — Es zgodaj zjutraj se je dogodila strasna plinska razstrelba v vovanjski kasarni, ki je prela vse hiše v okolici. Ože, žene, otroci, oblečeni v novo obleko, so bežali v mirizmiko noč. Toplomer je kaštril stopinje pod ničo.

bližnji okolici so bile zdrobne šipe. Drobci lesa, šip in kosa so padali gosto kot dež. Posložiti je švignil moder plin proti nebu, ki je stanovanjno spremenil v bakljino. Kasarno spremeni v bakljo bila je vodilna plinska eksplozija ni le zrušila stanovalne kasarne, ampak je na ulicu spravila tako razpoko, kakor bi zemljo stresel močan po-

stanovanjski kasarni, ki je štev. 813—823 W. 14. Plinjevalo dvanajst družin in vse imela več semev na stanovanju. V začetku nesreče je bilo goče dognati, koliko oseb je prečrnilo. Ko so prišli ognjegasci mesto nesreče, so bile stene zrušene, in tamkaj kjer je bilo 100 oseb, je bila grob podprtina.

stanovanju kasarni je bilo tukaj pod desetim letom. Ne jih malečkov so se rešili so jih prestrašeni starci pomorsko okno na ulico. Policijski bili takoj po razstrelbi na ulici, so lovili otroke, ki so jih s metali skozi okno. Trije prični so prilezli iz kleti po razstrelbi.

Garfieldovi šoli, ki se nahajajo v zini, so skoraj zdrobljene vse.

Gostilničarji so takoj počeli odpriti salune, ki so bili

lu spremljeni v bolnišnico, o ranjenevi dali prvo pomoč ljudem ni bilo treba stati rupenem mrazu, ki so bili obnimi le v spodnjo obleko.

le za klicem je odhajal za ognjegasev. Ognjegasevi so mnogo vstopali v goreče podreške rešijo ljudi ali pa prihvati mrtvece iz njih. Ali goreče novje in grobje opeke so bile rešilno delo.

ddali so splošen poziv za amuncne vozove in bližnji poliki ambulančni vozovi so bili na mestu nesreče. Enajstih oseb so prepeljali v eno bolnišnico. Takoj po prihodu v bolnišnico je umrla Charle Spitzley.

Joris Feldman, hišnik, pravi da bila glavna cev poškodova-

On pravi:

V cevi je bila razpoka že dalj.

Večkrat sem se pritožil razpokom. Eksplozija me je vr

iz postelje in požudil sem se, rešim svojo družino.

eksploziji je bili videti na prestrašene ljudi, ki so iska-

avjetje pred mrazom. Materime malečke v naročju, sta

ti bratev in sestre so se jih držata krilo. Mrzel veter je vba-

v kožo kot igle in jok otrok se

nečel s prestrašenimi klici ma-

olicija in ognjegasci cenijo

je 25 oseb izgubilo življenje

eksploziji.

Kdo je krivec?

BIJANJE SOCIALISTOV SE ZPLAČA.

Chicago, Ill., 2. februarja. — U-

janje socialistov tudi v Ameri-

placajo dobro. V starem kra-

su za tak posel radi najemali

šene žide, ki se drže načela

njih očakov, da kupčija je kup-

ja, če le nese denar. V Ameriki

nič boljše, kar lahko či-

taamo v "Columbiadu", oficijel-

ni organu vitezov Kolumba.

List poroča, da je prejel v letu

1916 neki David Goldstein \$5,500,

nekaj Peter Collins pa \$6,100, ki

sta bila na protisocialistični agi-

ciji. Podonuce bi rekli, da sta

vezala stopinje pod ničo.

Toplomer je kaštril stopinje pod ničo.

bližnji okolici so bile zdrobne šipe. Drobci lesa, šip in kosa so padali gosto kot dež.

Posložiti je švignil moder plin proti nebu, ki je stanovanjno spremenil v bakljino.

Ceško je tako plačo dobil n. pr. ta-

kole urednik kakšnega socialistične-

ga dnevnika, ki bi moral res de-

lati, to bi naš pater v New Yorku

kraljal o krvavih delavskih žuljih!

SOCIALISTIČNE ZMAGE NA NORVEŠKEM.

Christiansia, Norveško. — Soci-

alisti so pri občinskih volitvah iz-

vojevali veliko zmago. Skozi šest-

najst let so bili konzervativci go-

sodarji v glavnem mestu Norveške.

Zdaj so socialisti od 84 man-

datov priboril 42, radikalci imajo

5 zastopnikov, konzervativci pa 37.

Socialistični glasovi so pričeli

naraščati po zadnji volilni refor-

mi, ki daje osbam obojega spola

starim 25 let, volilno pravico. Pri-

zadnjih državah volitvah je od-

padlo na socialiste 40 odstotkov od vseh oddanih glasov.

Draginja je tudi precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

podprtja vladni delavci in pod-

državni delavci.

Draginja je tako precej pripo-

mogla, da so narasli socialistični

glasovi. Socialisti so zahtevali v

programu, da država spravi raz-

delitev živež pod svojo oblast in

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vracaajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesec; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri meseca.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (December 31-16) poleg vasega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnem potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

Napad na zdravo človeško pamet.

V velikih mestih so pod nadzorstvom zdravnikov organizirali škupine ljudi, ki ne delajo trdo, da so z njimi demonstrirali, da se lahko človek preživi s petindvajsetimi centi na dan, ne da bi tako prehranjevanje škodilo njegovemu zdravju. Po tem so rezali vsaki dan to vsotico, da so prišli na 20 centov ali pa še manj dnevnih troškov. Skušnja je trajala le štirinajst dni in vprašanje prehranitve je bilo rešeno. Kdo ve, če bi trajala leto dni, mogoče bi polovica ljudi, ki so hoteli svetu dokazati, da je desekrat pogreta "plaža" najbolj tečna in krepka hrana za človeški želodec, počivala pod zeleno trato.

Zakaj so priredili take poizkuse?

Delavcem so hoteli dokazati, da žive potratno in da prav lahko izhajajo ob času nezgodne draginje, če znajo varčevati in gospodariti.

Zene bogatinov, ki zapravljajo zlati čas na sestankih in čajnih večerih v klubih in ki ne poznajo skrbi za vsakdanji kruh, so vzele take poizkuse kot dokaz, da delavske gospodinje res ne znajo gospodinjiti.

Seveda so bile to zene, ki bi namrdile obraz, če bi morale jesti dan za dnem kruh, v katerem ni smetane, mleka, sirovega masla in jajc. Bile so zene, ki bi pretakale solze, če bi njih kužek ne bil sit mesa in sladčič. Zato niso mogle verjeti, če je prišla delavčeva žena prosi po moči k miločinski družbi, katere mož je delal in so bili vsi zdravi v družini. Ni jim šlo v glavo, če mož dela in so vsi zdravi, da ni kruha v hiši, ko so vendar s štirinajstnimi poizkusi dognali, da lahko odraščen človek živi z devetnajstimi centi na dan.

Zakaj niso razumele, da delavska družina ne more izhajati ob času današnje draginje z zaslужkom družinskega očeta? Ker ne poznajo skrbi za vsakdanji kruh!

Zakaj ne poznajo takih skrbi, ki odganjajo spanec od oči delavske gospodinje?

Vzraste so popolnoma v drugih razmerah kot delavske gospodinje. Od zibele do trenotka, ko so se omožile, so imele, kar je poželelo njih srce. In ko so postale žene industrijskih baronov, finančnih ali trgovskih knezov so našle vsega dosti v hiši. Izreči je bilo treba le željo soprugu in že je bilo v hiši, kar je poželelo njih srce.

Take žene ne morejo razumeti, zakaj delavska gospodinja ne more izhajati ob času draginje z moževim zaslужkom. V glavo jim ne gre, če je krompir po \$2.50 bušelj, moka po \$12 sod, najslabše meso za juho po 18 centov funt, da delavska gospodinja ne more prehraniti sebe, soproga in še troje otrok.

Ne zamerimo jim, dokler imamo sodnike, od katerih je pričakovati več socijalnega znanja kot od žene miljonarja, ki pravijo in razsodijo, da delavec z desetimi dollarji na teden lahko preživi enajst otrok, ženi da štiri dollarje na teden in kar ostane, pa zadostuje za njegovo prehranitev.

In take razsodbe prihajajo ob času, ko čitamo v vsakem listu, da gre kvižko cena živilom. Če bi bila razsodba izrečena pred sto ali več leti, nihče bi se ne čudil in tudi bi ne obrnila nase pozornosti. Ali v današnjih dneh je pa napad na zdravo človeško pamet.

Zalostno pa je, da mnogi vzamejo take razsodbe za modrost, ker prihajajo iz ust človeka, ki je slučajno postal sodnik, in vsled tega smatralo delavce za zapravljevice, ki se komaj enkrat na dan najedo do sitega.

Službovorstvo ne cvete nikjer tako krasno kot v Ameriki. Časni poročajo, da se je priglasilo pri governerju države Illinois 4,000 ljudi za službo. Vsi pričakujejo, da bodo nastavljeni, ker so delali v volilni kampanji.

Ali je še kaj bolj ponizevalnega na svetu, če kdo zahteva, da dobi službo, ker je v volilni kampanji delal za stranko? Zmožnosti ne štejejo nič pri takih ljudeh.

Photos by American Press Association.

Angleški premierji, ki se snidejo v Londonu koncem tega meseca. 1) Lloyd George in pred njim premier Wm. M. Hughes iz Avstralije; 2) Louis Botha, premier v Uniji južne Afrike; 3) Robert L. Borden, premier v Kanadi; 5) Ed. P. Morris, premier v Newfoundlandu.

DOPISI.

Canonsburg, Pa. — Dne 28. m. zjutraj našli so na mostu železniške proge truplo sobrata John Rojza, razrezano od železniških koles na kose. Se je le ponesrečil ali se je zgordil umor — se ne ve. Večer pred smrtno je bil omjenjeni sobrat še v dvorani društva "Postojnska Jama", ter je imel kakor so sobratje videli, pri sebi večjo svoto denarja, medtem ko so našli drogi dan pri njemu samo en dolar. John Rojz je bil doma od Tolminca na Goriškem, mož je velike, močne rasti in veselega značaja. Tu zapušča enega brata, v starem kraju pa ženo in otroke. Bil je večletni član društva, štev. 138 S. N. P. J., katero mu je priredilo tudi lep pogreb ter mu položilo na grob krasen venec.

Pri nesreči sobrata Rojza so se delavci izhoko načeli dvojnega. Prvič, kako je vendar dobro biti član bodisi že katerokoli jednute, drugič, kako se z delavcem postopa tudi potem, ko je mrtve.

Večje kose trupla so pobrali — ostalo lepo pustili, da se danes vidi človeška mast v koshu po mostu. Pod mostom je pa na pozidku kos reber in jeter čakajoč kakšne usmiljene živali, da pride in spravi v kraj!

Ako bi bil to kakšen bogatin, vsak košček bi se lepo pobral, most umil itd., da se ja ne bi izgubil del njegovega telesa. Toda delavec je pa pred smrtno streljen, po smrti kadaver. — Ti so Johna po mirno počivaj na pokopališču na "Robidjem griču" S. N. P. J. skušala bode vsaj nekajko gorje ublažiti in posušiti solze za lujočim ostalim.

Poročevalce.

Oregon City, Ore. — Malo se oglašajo rojaki iz naše naselbine v listu Prosveta. Vendar pa bi bilo dobro, da se potom naši časopisov pogosto pogovorimo, kako so delavske razmere v tem ali onem krajn. To je za nas slovenske delavce, ki smo razkropljeni od stranskih do pacifične obale velikega pomena.

Tukaj se dela dobro. Papirnice obratujejo s polno paro noč in dan in ravno v papirnicah se tukajšnji Sloveni večinoma zaplenjeni. Plača zemska od \$2.25 do \$2.60. Dela se pa po osmih in deset ur. Nekteri delavci zaslujijo sicer tudi nekaj več, ampak navedno le taki, ki se znajo "bosom" prilizovati. Upam, da se te razmere spremeni, kadar našte tukaj splošna prohibicija, ker potem se ne bo dalo na plačevanje za pijačo zviševati plač. — Za delom hoditi v ta kraj ne svetujem nobenemu, ker se ga sploh ne dobi. Mnogo Slovencev se odpravijo, da odpotuje drugam za delom.

White Valley, Pa. — Zima, se bliža svojemu koncu in v krajem bodo zapet nastopila zeleni sponiad, toda v našem rovu se ne kaže najmanjše znamenje spomadi, ker z delom gre slabo. — Seveda kapitalističnim mogotem se nič ne mudri, čakajo prilike, ko bodo lahko še bolj oderuge.

Bazen dela v tovarnah imajo naši rojaki v tem času precej opravkov tudi doma, ker preščaja smrt razsaja vse naokoli. Človeškemu zdravju ni nevarna in predilek klobas je radi nje v najlepšem evetu. — Slovenski Janez.

Akron, O. — Naj vam tudi jaz napišem par vrstic, kako se imamo v našem Rubber City. — Pred kratkim smo se zabavali na krstiji male Olge, hčerke Josipa in Mary Pucel. Imeli smo se imenito in želeli mladi Američanki da bi bila radost in ponos svojih roditeljev v vseh ropakov. — Dne 20 januarja priredilo je edino tu kačjeno slovensko društvo Dolenje št. 170 S. N. P. J. zabavo, ki bila prav dobro obiskana in društvena blagajna je narastila za približno osem desetakov. Dne 27. januarja pa so bratje Hrvati uprizorili lepo zgodovinsko igro "Zrinjski", kjer je sledil ples in prosti zabava, v Hrvatskem domu. Udeležba je bila velika in ničudno, če je kateri odnesel malo stlačena rebara domov s plesiča. Seveda pri takih prilikah se lahko marsikaj potrpi. Bratje Hrvati zapeli so nam nekaj krasnih pesmic. Oglasili so se pa tudi slovenski pevci, (dasi nimajo povsike društva) in opazili smo, da so se občinstvu dopadle tudi naše popevke.

Slovenska naselbina v Akronu je precej zrastla in želeti bi bilo da začnemo s kakim delom na dramatičnem ozirou splošno izobraževalnem polju. To bi se pa najložje doseglo, če bi imeli "Slovenski Dom", da bi se imeli kje shajati. Vsak vidi, koliko moramo plačevati že za same društvene seje in še težko je dobiti prostor. Rojaki, vzemimo to stvar v pretres in premislek. Kdor se za idejo zanima, zglasi naj se na seji društva Dolenje št. 170 S. N. P. J. in Akron, O. ali pa pri spodaj podpisane in začnemo z agitacijo.

Kar se dela tiče, tega je dovolj in tudi zasluži se ne preslabo, saj to preklicana draginja je takna, da nam kar lasje vstajajo. Delavci smo ravno na tistem ali pa na slabšem, kot smo bili pred nato, toliko slavljeno prosperitetu. Seveda kapitalisti ti nimajo nikoli zadosti in edina pomoč je, da se delavstvo organizira, ako si hoče izboljšati življenske razmere in delavski položaj sploh. Povedi vsem rojakom, posebno pa še članom S. N. P. J.! — Vincenti Zure.

Tukaj smo ustanovili novo društvo S. S. P. Z., katero priredi v tukajšnji Sloveni dvoranji svojo prvo plesno veselje z maškerado dne 17. februarja. Odbor bode tudi preskrbel primerno nagrado za dve maskirani osebi, najbolj zagonetni. Igrala bode tukajšnja "Slovenska Narodna godba". Vabil sem potem vse slovenske društva, k obilni udeležbi. Držimo skupaj v slogi in podpirajmo eden družega. Bodimo bratje in naša društva bodo uspela da najviše stopinje. Dne 28. jan. imelo so tudi tukajšnje ženske svojo prvo sejo, ustanovile so novo društvo, katero priklopijo S. N. P. J. Zelim jim obilo uspeha.

Tukajšnja naselbina ima sedaj štiri moška in novo žensko društvo, torej lepa prilika za vsacega da postane član enega ali družega društva. Zelim vsem obilo u-

speha, "Prosveta" pa mnogo viši naročnikov.

Opazovalce.

Cleveland—Collinwood, O. — Nekoliko odgovora na protest colinwoodskih žen proti društvu trgovcev, prihochenem v 22. štev. Prosvete.

Popolnoma pravilno je, da se odpravijo znamke, tako zvane (Merchant stamps), ker s tem se podpira same druge trdke, katere so nam v največjem nasprotju. Gotovo pisateljica protesta ni na jasnom glede tega. Dve največji trgovci v Clevelandu prodajajo njih znamke malim trgovcem in oni jih dajejo odjemalcem, kateri pa misijo, da so dobili 3% nejšje blago. Pomislimo: mali trgovci plača znamke, oni mora dobiti denar nazaj in kdo naj mu potrebuje stroške če ne odjemalec! Potem moraš iti v mesto k trgovinam cigar so znamke; dobij blago. Samo sebi umevno, da ne dobis blaga v tej vrednosti, katero predstavljajo znamke, gotovo odtrga 20%.

Kaj ostane tebi, ko sta že oba trgovca vrčunala znamke? Pravite, da boste napravile druge korake. To bi bilo tudi pravilno. Odpovite se vašim zasebnim trgovcem in pristopite k S. Z. Z., katera je delavska podjetja, katera vam pokaze svoj napredek v tem kratkem času obstanka. Ona nima nikakih znamk, pač pa daje 2—6% direktnega popusta, kar je veliko bolj kot omenjene znamke.

Odločno povem, ko bi ne bi S. Z. Z. v Collinwoodu, bi morali plačevati gotovo 5% več kot sedaj. Ona je edina, ki se upira njenim konkurenptom, t. j. zasebnim trgovcem.

Apeliram na vse žene v Collinwoodu v smislu vašega protesta, da pristopate k S. Z. Z. S tem boste pokazale, da ste žene zavetnih proletarcev, ki si morajo svoj vsakdanji krah trdo prislužiti, da namesto zasebnikov, denimo mi dobitek v žep in izpolnimo besede "Svoji k svojim." Pokažite da nismo odvisni od njih, ampak nasprotno in tako se boste zadržili v eno skupino, (kakor ste menile v protestu). Kupovale boste potrebuje pri dotični, in nas ne izkorisča, ampak dela s korist delavskega razreda.

Delničar, S. Z. Z.

Bessemer, Pa. — Rojake v ta kajšni okolici, kateri še niso pridobili nobenem društvu, opozarjam, da pristopijo k društvu Krim S. N. P. J. ker nikdar nobeden ne v kje in kdaj ga nesreča čaka. Južni del član gori omenjenega društva okoli pet let in vesa čas sem bil nobenkrat bolan in nenašreča se mi ni pripetila. Pa so mi prišle včasi v glavo misli: ali ne bi bilo boljše, če bi tudi poldržal dolar "spendal" za pivo in par dobrih smotk! Vseeno sem podal ampak sem vstrajal pri društvu če, ako bom kdaj v potrebi, bo mi pomoci pri prišla, če bom v potrebi, bo mi vredno zdravje, ampak boljše, tiste ceste ktere pličam za asesment lahko pogresil.

Ampak nekega lepega dne sem ponesrečil pri delu tako, da sem moral v holniščico, kjer sem bil operiran. Čez dva tedna, ko sem bil namenjen holniščico, pa pustiti mi zdravnik primes reči: Eden ali drugi mora rekel, da mora kompanija plačati odškodnino, ako se delavec ponesreči pri delu. To je res, ali kompanija je gleda, da se ponesrečenega delavca odkriča na lakem kot holniščico z enim centom.

Starišev nimam, da bi skrbeli za me, kot so v otrošjih letih in edino resnično in pravo pomočje v potrebi sem imel v Elenovični Nardini Podporni Jednoti. Rojaki, ki še niste pri pristopite, dokler je še čas. Nekdaj še nisem videl nobenega, ki bi bil kesal, ker je pristopil k podpornemu društvu, pač pa je kesal že marsikak, ki je društvo samovoljno pustil ali pa, ki odlašal od dneva do dneva v vstopom v društvo, dokler ni bil prepozno. — Jes. Kričaj.

Nabirajte narodnike na dnevno "Prosveta"!

Evropska vojna in vesti iz inozemstva.

(Nadaljevanje na prva strani)

mejene porabe tega sredstva. Dalje pravi nemška vlada, da upa, da bodo Združene države razumele položaj, v kakoršnega so jo spravile brutalne metode zavezničkov in odvezale Nemčijo od obveznosti, ki jih je dala Ameriki v svoji noti z dne 14. maja 1916. Končno izjavlja Nemčija, da bi vojna vsled tega njenega koraka kmalu končana. Ona želi hiter mir, in ker s pogajanjem ne more doseči, ga hoče doseči na drugi način.

DESET LADIJ POTOPLJENIH PRVI DAN NOVE BLOKADE.

Amsterdam, 2. feb. — Rezultat prvega dne napovedane nemške blokade in neomejenega submarijnega boja je bil, da je šlo deset ladij na morsko dovo v blokičnih zonah. Osem angleških, ena nizozemska in ena belgijska ladja je potopljena in osem moriarjev je izgubilo življenje.

Nizozemski ribiči, ki so danes pripluli v pristanišče, pravijo, da so videli nebroj submarink, ki so plule na površju proti zapadu.

Iz zanesljivih virov se poroča, da šteje nemška podmorska flota do 800 submarink.

5000 OSOB V NEW YORKU NA VLADNI "ČRNI LISTI".

New York, 2. feb. — Tajna preiskava po zveznih detektivih je dognala, da se nahaja samo v New Yorku 5000 inozemcev — Nemeev, Rusov, Italijanov, Francuzov in Anglezov — ki so aktivni na protipostavni način bodisi proti Združenim državam ali proti eni in drugi skupini vojskujocih se držav v Evropi. Detektivi so zabeležili imena in naslove teh oseb in v slučaju konflikta z Nemčijo jih bodo polovili na trenotni ukaz.

"AMERIKA — ROKE PROČ!"

Berlin, 2. feb. — Berlinsko vodilno časopisje je včeraj naslovilo dolge članke na Združene države. Vsebina teh članov je bila v vseh listih enaka: "Amerika naj drži roke proč, ako res želi mir v kratkem času." Dalje nagašuje časopisje, da se bo se le zdaj pokazalo, je li Amerika res neutralna in koliko je vredna njena neutralnost.

V LONDONU IN PARIZU VIDIJO VOJNO MED AMERIKO IN NEMČIJO.

London, 2. feb. — Angleško časopisje soglasno preročuje, da je prišel odločilni trenutek, ko mora Amerika izpolniti svojo besedo in prekiniti diplomatične vezi z Nemčijo. Po mnenju Anglezov drugega izhoda sploh ni. V ostalem pa vlaži v Londonu hladnotekravnost, kakor da se nihče ne zmeni za najnovnejši korak Nemčije. Parobrodarske družbe izjavljajo, da bodo nadaljevale s plovbo kakov po navadi. Angleži se zanašajo na svojo floto in na kooperacijo neutralkov.

KAJZER JE UKAZAL POTOPI TI INTERNIRANE PAR NIKE?

New York, 2. feb. — Zvezna vlada je izvedela, da imajo možta interniranih nemških parnikov nalog od svoje vlade potopiti ladje v trenotku, čim se po kažejo znachenja konflikta z Ameriko. Vsled tega je vlada odredila strogo nadzorstvo nad interniranimi parnikov in zastražila luke, kjer se nahajajo.

V Združenih državah se nahaja kakih 70 nemških in avstrijskih parnikov še od začetka vojne.

NEMČIJA JE IZGUBILA 409 IN ZAVEZNIKI 1520 LADIJ.

Pariz, 2. feb. — Tukaj izjavlja, da je Nemčija od meseca julija 1914 do konca januarja 1917 izgubila 409 ladij; 152 je bilo potopljeno in 257 vpljenih, katere zdaj rabijo zaveznički. Na drugi strani so pa nemške sub-

marinke uničile 1520 zavezničkih ladij, med katerimi je bilo 1110 angleških, kar pomeni, da je Anglia izgubila enajst odstotkov ladij, kolikor jih je imela pred vojno.

V letu 1916 je Anglia zgradila 432 novih ladij in ne dosti manj v letu 1915; iz tega je razvidno, da Anglia ni dosti izgubila na svoji trgovski mornarici. Francija je izgubila 290.000 ton ali 12 odstotkov, toda polovic te izgube je nadomestila z nemškimi vpljenimi parnikami. Italija je izgubila 170.000 ton ali deset odstotkov svojih ladij, medtem ko je Portugalska pridobila 150.000 ton z vpljenimi nemškimi parnikami, ki so bili internirani v portugalskih lukah.

Med neutralnimi državami je najbolj trpeča Norveška, ki je izgubila 260 ladij ali 13 odstotkov svoje trgovske mornarice. Švedska je izgubila osem odstotkov Nizozemska sedem odstotkov.

Washington, 2. feb. — Angleški poslanik je včeraj izročil dr-

zavnemu departmantu odgovor Anglije na očitovanje Nemčije, da prva zloroblja bolniške ladje. Odgovor bo poslan v Berlin. Angleška vlast grozi z reprisalijami, a ko bo Nemčija potapljalna bolniške ladje.

NIZOZEMSKA JE USTAVILA PLOVEBO.

Haag, 2. feb. — Nizozemska vlada je prepovedala parniki zaupiti pristanišča za nedoločen čas. Poroča se, da bo nizozemska vlada čakala, kakšen korak bo zvezla Amerika, preden dvovlje plovbo v takem položaju.

V ARGENTINII NAPADAJO NEMŠKO BLOKADO.

Buenos Aires, 2. feb. — Tukaj je časopisje je polno srda, zoper napovedano nemško blokado. "La Razón" pravi: "Združene države ne bodo priznale submarijnega boja na ta način in praviti se moramo na resne posledice."

ŠPANSKA BO BRANILA SVOJE LADJE.

Madrid, 2. feb. — Španski minister za zunanje zadeve je včeraj konferiral z ameriškim poslankom Willardom zaradi nemške blokade. Vladni kabinet je imel sinoči seco in po seji je bilo naznanjeno, da bo Španije nadaljevala trgovski promet z zaveznički s pomočjo "strogih obrambnih sredstev". Španski parlament bo najbrž razpuščen, ker se vlada boji vročih debat v zbornici, ki bi lahko izvrale nevarnost v tem kritičnem času.

AMERIŠKA FLOTA PRIPRAVLJENA.

Washington, 2. feb. — Admiral Henry T. Mayo, poveljnik antantske flote, je bil uradno obveščen o nevarnosti, ki preti, če pride do razpora med Nemčijo in Ameriko in mu je naloženo, da drži floto pripravljeno. Mayo se nahaja s svojo floto v Guantanamu. Kuša, in poroča se, da je flota povsem opremljena z vsemi potrebnimi. Ameriška mornarica je na strategičnem mestu, od koder lahko kontrolira položaj ob atlantski obali in Panamski prekop.

KAJZER JE UKAZAL POTOPI TI INTERNIRANE PAR NIKE?

New York, 2. feb. — Zvezna vlada je izvedela, da imajo možta interniranih nemških parnikov nalog od svoje vlade potopiti ladje v trenotku, čim se po kažejo znachenja konflikta z Ameriko. Vsled tega je vlada odredila strogo nadzorstvo nad interniranimi parnikov in zastražila luke, kjer se nahajajo.

V Združenih državah se nahaja kakih 70 nemških in avstrijskih parnikov še od začetka vojne.

NEMČIJA JE IZGUBILA 409 IN ZAVEZNIKI 1520 LADIJ.

Pariz, 2. feb. — Tukaj izjavlja, da je Nemčija od meseca julija 1914 do konca januarja 1917 izgubila 409 ladij; 152 je bilo potopljeno in 257 vpljenih, katere zdaj rabijo zaveznički. Na drugi strani so pa nemške sub-

marinke uničile 1520 zavezničkih ladij, med katerimi je bilo 1110 angleških, kar pomeni, da je Anglia izgubila enajst odstotkov ladij, kolikor jih je imela pred vojno.

V letu 1916 je Anglia zgradila 432 novih ladij in ne dosti manj v letu 1915; iz tega je razvidno, da Anglia ni dosti izgubila na svoji trgovski mornarici. Francija je izgubila 290.000 ton ali 12 odstotkov, toda polovic te izgube je nadomestila z nemškimi vpljenimi parnikami. Italija je izgubila 170.000 ton ali deset odstotkov svojih ladij, medtem ko je Portugalska pridobila 150.000 ton z vpljenimi nemškimi parnikami, ki so bili internirani v portugalskih lukah.

Med neutralnimi državami je najbolj trpeča Norveška, ki je izgubila 260 ladij ali 13 odstotkov svoje vlastne vojaštvo na bojišču. Vsled te zlorabe ne bo Nemčija več delašči za bolniške ladje pod zastavo Rdečega krsta.

Washington, 2. feb. — Angleški poslanik je včeraj izročil dr-

Položaj na bojiščih.

Z zapadne fronte.

London, 2. feb. — Prešnjo noč sujo izgubili naše pozicije severno od Beaumont-Hamelia ob Ameri. Včeraj zjutraj so nemške partije, ki so bile oblečene v belo obleko, dvakrat napadle naše pozicije v okolici Wytschaete, toda vrgli smo jih nazaj preden so dosegli naši zakopovi. Sovražnik je imel velike izgube. Nemška artillerija je bila aktivna južno od Ypres. V mesecu januarju so angleške čete ujele 1228 Nemcev, med katerimi je 26 častnikov.

Pariz, 2. feb. — Spopadi med patruljami so se primerili na raznih krajin fronte, posebno pa iztočno od Rheima in v okolici Alt-kirche v Alzacji. Nemci so napadli sinoči naše zakope južno od Lentreya v Lorenu, toda bili so odbiti. Artillerija je aktivna severno od Verduna, pri Metzerau in Alzeli in v Vogezih. Nemški avijatik je zadnjo noč vrgel pet bomb v Dunkirk, ki pa niso naredile posebne škode.

Berlin, 2. feb. — Razen manjših spopadov tupatam med oglednimi partijami ni iz zapadne fronte ničesar važnega poročati.

Z ruske fronte.

Petrograd, 2. feb. — V okolišu eeste, ki vodi v Kalnem, smo popolnoma počistili z Nemci in naše čete so kljub duščemu plinu, silnemu mrazu in srditemu odporu sovražnika okupirale nemške zakope.

Berlin, 2. feb. — Na severni fronti zapadno od Rige je strašna zima in vsled tega je bilo le v par krajih nekoliko bojevanja. Na fronti ob Narajuvki v Galiciji je del našega saksonskega polka udrli v ruske zakope in se vrnil s 60 ujetniki in strojno puško.

Z rumunske fronte.

Berlin, 2. feb. — Na južni in severni fronti so bile včeraj manjše operacije in tupatam so se oglasili topovi. Drugod novic ni.

Petrograd, 2. feb. — Prešnjo noč je sovražnik izvršil tri napade na višine Iztočno od Jakobeni in južnozapadno od Kimpolunga, toda moral je oditi z velikimi izgubami. V predvčerjajnji bitki v tem okolišu smo ujeli več kot 1000 Nemcev in vplenili deset strojnih pušk, en top in nekaj zakinov.

Z italijanske fronte.

Rim, 2. feb. — Avstrijska artilerija je postala izredno aktivna v goratem okolišu zapadno od jezera Garda. Naše baterije so bombardirale sovražne pozicije med Sarebon in Adijo na gori Pasubio in v dolinama Pozine in Astico. Na Primorskem je bila avstrijska artillerija aktivna iztočno od Gorice in na Krasu. Naša artilerija je razvila običajen zastor ognja v okolici Bilja in razpršila avstrijske čete, ki so se zbirale na tistem mestu.

Bojevanje v Mezopotamiji.

Carigrad, 2. feb. — Naše ogledne partije so udrle v drugo linijo sovražnega bojišča in omrežja in razdiale telefonsko zvezo. Na fronti v Perziji so naše čete okupirale Dizabud in naša kavalerija je bliža Sultanbadu.

S kavkaska fronte.

Petrograd, 2. feb. — Na vsi fronti divja burja s 'snegom' in bojevanje počiva. Na Črnem morju so naše bojni ladje ujete pet turških čolnov blizu Anatolije.

Z makedonske fronte.

Berlin, 2. feb. — Južnozapadno od jezera Doiran so včeraj napade zavezniške čete po topniški preparaciji bolgarske pozicije, toda napad se ni posrečil. Drugih važnosti ni bilo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Radoševne, Danville, Ill. — Freistadt je mesto na Gornjem Avstrijskem in je sedež okrajnega glavarstva. Drugo mesto z imenom Freistadt se nahaja v avstrijski Sleziji, severno od Tešina in tu je tudi sedež okrajnega glavarstva. V bližini tega Freistadta se nahaja premogov rov, imenovan Karwiner Becken in neko kopališče. V Prusiji se nahaja mesto Freystadt v okraju Marienwerder. Cleveland, O. —

MEHIKA MOGOČE PODRŽAVI RUDNIKE.

Washington, D. C., 2. feb. — Kapitalistom ni všeč da Carranza namehrava podržati rudnike. Pomagati si ne morejo, če Carranza izvrši načrt, zategadel zdaj javkajo, da pride Monroe doktrina v nevarnosti, če se zgodi kakakega.

V rudnikih je naložena pričakovanje \$500,000,000 inozemskega kapitala in evropski kapitalisti ne bodo hoteli prostovoljno zapustiti Mehike. Zaradi se bodo potegnile njih vlade in Monroe doktrina pride v nevarnost. Carranza je baje izdelal zelo ostre določbe za obravnavo rudnikov in olnjih virov. Kršenje teh določb pomeni izgubo koncesije.

Ameriški kapitalisti jokajo radi interesov evropskih kapitalistov, v mislih imajo pa svoje.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne upravljanje ne uredništvo.

POTREBUJEMO.

zastopnike za prodajo dobroznamene vina, likerjev in drugih pičajev, in sicer na procente. Plačite za natančnejša pojasnila na naslov:

SCHUSTER COMPANY, Cleveland, Ohio.

Pozor rojaki!

Kadar potrebujejo pisalni papir in kuverte s vašim imenom in naslovom tiskanim v oglavlju, vprašajte vselej za ceno pri meni.

MIKE ČEBĀŠEK,
Box 148, Van Vorhis, Pa.

IZUME

za prehlad in gripo.

Je samo eno najboljše zdravilo na svetu.

Eno škodelico gorkega

Bolgarskega

Krvnega Čaja

ispito predno greste v postelj zvezcer in pregnalo bo prehlajenje.

Kot nalašč za vzdrževanje cele družine v lepem in zdravem stanju je brez H. H. Von Schlickovga Bolgarskega Krvnega Čaja.

Na tisoče prostovoljnih zahvalnih pisem od oseb, ki so vživale ta čaj, lahko vidite v našem uradu.

Z celo družino dovolj veliki zavoj H. H. Von Schlickovga Bolgarskega Krvnega Čaja, boste zadostoval za pet mesecev, stane pa dolar, 6 zavojev pa stane pet dolarjev in ga pošljemo na vse strani po sprejemu svote

ROSANA.

Spisal B. M. Y.

(Konec)

"Marko, moj Marko, ne zapusti me; brez tebe ne morem, nočem živeti!"

"Če ti je dragoo njegovo življenje, tiko bedi!" reče ji oče resno, žilo tipaje bolniku. Potem mu preišče rano, ki jo je bil za silo došel dobro obvezal Jelenko. Rosana upira vanj oči nepremično, da bi mu brala z obličja svojo sodbo — življenje ali smrt.

Storivši vse, kar more unen zdravnik storiti v takem slučaju, obrne se Škalar proti svoji hčeri, ter ji reče:

"Mirna budi in — upaj!"

To je bil Rosani angelški glas z nebri. Mirna je bila poslej; samo eno željo je imela, eno misel, da ostane pri njem in mu streže. To ji je moral dovoliti oče.

Ko se je to godilo v stranski izbi, koprimele je preej zraven, samo stena je bila vnes, ljubeče srce v sartnih bolečinah in težavah. Uboga Gregorjeva hči je vedela, o dobro je vedela, kaj je Marku Rosana. In zdaj je ona pri njem; ona prestreza morebiti zadnje poglede, zadnje besede njegove, in sama mora stati zunaj! Sree ji je bilo prepolno neskončne bridkosti. Ali deklica je Marka resnično, iz sreca ljubila; njena ljubezen ni bila samopridna. V tem strašnem trenotku stori na tihem pri sebi, samo da bi ga rešila, ako mogče, sveto obljubo, da se mu hoče prostovoljno odreči, ako ozdravi, da ga rada prepasti njej, ki jo on ljubi, vedela je, da jo ljubi. "Živi naj in srečen naj bode, če tudi ne z menoj." Ta sklep ji je čudovito olajšal sreco.

Ko odpre, čez nekaj časa Škalar duri, ter naznani čakajočim, da je rana pač globoka, nevarna, vendar ne smrtna, da se sme upati z božjo pomočjo, poljubi mu deklica roko od prevelikega veselja. Potem gre tihov v stransko izbo, poda Rosani roko, ter ji reče:

"Bodi vaš, gospodičina, rada se vam umaknem. Samo to vas prosim, pustite, da mu smem streči z vami vred."

Rosana ginjenja objame blago deklico.

V dobrih rokah je bil Marko.

X.

Zopet je sedela Rosana na ljubem svoje prestonu v temnem senečji poleg šumečega potoka; zopet je pela, pogovarjala se s potokom, a sedaj malo drugače.

Potoček ti moj, ne morem s teboj,
Sam teči čez skale, čez polje;
Dom naša sem svoj, tu oče je moj,
Moj dragi tu — kje mi je bolje?

Ti teči naprej, miru ne imej,
Tako ti zapoved je dana;
Razglas po vsej deželi, povej,
Kako je zdaj srečna Rosana!

Ko videl bi kje, po svetu hite,
Siroto ki joka v samoti;
Slatko ji šame tolazi sreco,
Ubogi nesrečni sirot!

Tudi zdaj jo je poslušal Marko, ali ne na ravneni polji, travo kose; po gozdu je počajal bliznje, ter evetice je nabiral svoji nevesti! Na skalo je bil ravno splezal, kjer je videl posebno lepo, redko evetico, to ji mora prinesi. Ko začuje petje, sede vrhu skale in posluša; v presladkih čutih se mu srečna duša ziblje. Ko petje potihne, približa se pevki ter ji pomoli nabranec evetice:

"Lepih, plemenitih evetie imate na vrtu, Rosana; ali jaz ne vem, kako je to, tako so mi vendar že ljubše."

"Meni tudi;" pritrdil mu Rosana ter si vtakne evetico v nedreje. "Ali je pa vudi prav, Marko, da se tako trudiš po gozdu? Slab si se!"

"Jaz slab!" nasnehue se mladenič ter zgrabi z eno roko debelo parobkovo korenino, ki je na pol gledala iz tal. V hipu je bila izruvaja in starci porobek je visel na stran. Ali dalje Marko ni smel izkazavati svoje krepkosti. Zapovedno mu misle Rosana, da naj miruje.

"Dovolj! sem sedi k meni, pa mirem budi! Zdaj si še meni v strahu, več; pozneje pa —"

"Ti meni, kaj? O Rosanka, Rosanka, Bog vedi, kako bi tisoč svojo glavijo imak, svojo trmočo, sestrela se mi bo v božjo voljo in tvojo; budi mi milostna gospa!"

"Ti se ne bojaj!" vpraša ga deklica ter se ozre vanj z neskončno ljubeznično, sladkim nasmehom. Ubogi Marko je bil v grozoviti stiski; od njegovih ust do njenih je bilo tako blizu, tako strašno blizu! Ali Bog ne daj! Rosana ga je imela v strahu, samo geniti se ne! V tem žalostnem stanju obraz Markov ni kazal kakve posebne modrosti, žalostno ga je bilo videti; usmiljenja je bil vreden ali Rosana ni bila usmiljena. Prizadeval si je po vsej moći, da mu pride kakša druga mišel in res nini je prišla.

"Zdaj je pridelnošč," reče ji kolikor more resno in močko; ne izpuštim te, mič ti ne pomaže povestati mi morak, jasno, razločno, brez okusa!"

"Kaj tako strašnega?" Bojim se, Marko."

Ali hujšo oddihne in kazalo, da bi se bala.

"Ako bi se mi bila zgodila ona nesreča, kaj bi bilo zdaj, Rosana?"

"Pustiva to, Marko, bodi zadovoljen, da je tako zakaj!" se vpraša.

"Ne tako me ne odpavš, Rosana. Vedeti moram se resno, drugace nimam mire. Rada me niso torej samo iz usmiljenja!"

"Vedno, sem te radia imela Marko, kako bi te ne ločil! Tako pa bratovško si skrbel za ubog, zapuščeno sirote, ki ni imela prijazne duše na svetu, razen tebe, moj Marko. V tvojem za-

vetju sem bila varna vsake — nadležnosti; saj vsek, kako je v takem življenju. Ne spominjam me dalje onih žalostnih časov!"

"Ali kazala mi nisi nikoli da me imas rada; če si me res rada imela, kakor pravis!"

"O rado imela, rada. Ali čislala sem te, spomnala; poznala sem te, dasi sem bila še otrok skoraj, kako dober, blag, plemenit mladenič si ti, ne tak kakorški so bili tvoji vrstniki. Kdo in kaj sem bila jaz? Ti si bil vreden najboljšega deklita. Kaj sem hotela jaz uboga sirota brez matere in očeta! Vsega ti ne morem povedati, samo to: Na svartu postelji so mi izročili mati sveto dolžnost, da naj hčem po svetu očeta, da naj jih, ko ga najdem, opravilim pred njim. Druge misli nisem smela imeti, greh se mi je zdele, Marko."

"In ko si slednjič našla očeta? Z mano si bila vedno enaka."

"To je bilo zopet nekaj drugega. Ali ti moram tudi to povedati?"

"Vse moram vedeti."

"In ako ti rečem samo: Rezka, ali ti nini to dovolji?"

"Jaz sem počasne glave, Rosana; kaj je ta deklica med nama?"

"Rada te je imela, in kako! Tudi ti, mislila sem, imaš jo rad: zakaj pa ne? Vsi ljudje so gorovili, da bosta mož in žena, kaj sem se hotela jaz vratiti med vaju! Molčala sem, skrivala sem svojo ljubezen; naj te ima, dejala sem, da bodeš le srečen; kaj meniš, da mi je bilo lahko, Marko!"

Globoko ginjen ji poda Marko roko:

"Ti si blaga deklica, Rosana!"

Pri tej priči pristopi oče k njima. Nista se prestrašila.

"Bodita srečna, otroka moja," reče jima oče slovesno. "Marko, izročam ti, kar imam najljubšega na svetu. Ljubi svojo ženo, veruj in zaupaj ji; njej veruj in zaupaj, ne svojim prijateljem!"

Nekoliko dni potem se je razlegalo grozovito pokanje in hohnenje po ozki dolinici. Zajci po bližnjih gozdovih so mislili: Zdaj je sodnji dan, in bežali so zbegani, ne vedi kam, da so jih komaj pete dohajale. In vendar se ni nihče pečal zanje, vsaj za žive ne! Ženitovanje se je praznovalo v gradu, ženitovanje, da ni bilo takega v tem kraju, kar stare ženske beračijo, in ga tudi morebiti z lepo ne bode.

Za svate sta bila tudi Somrak in oče Jelenko. Kaka čast! Zlasti Somrak se je kaj po konci držal, da bi ga bilo, kar naj več moči, dobro vidi. Ni čudo! Grajska nevesta mu je, nekaj dni poprej, mlado Somračeo pri krstu držala, kako da bi ne bil imeniten! To je z velikim veseljem in ponosno pripovedoval vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, tudi po dvakrat. Za družico je bil Gregorjeva Rezka, lepa družica še lepši nevesti.

Dobre volje so bili. Govorilo se je celo, da se je stari oče Jelenko sam slednjič parkrat zasukal. Nemogoče ni, ker pili so tudi "tistega, ki znamake venu meče." Vsega je bilo dovolj, tako da so se mize šibile. Na vrsto so hodile vmes tudi take jedi, da je bil oče starešina večkrat v zadregi, ne vedoč, kako bi začel. Težko obloženi so se vračali gostje od pojedine domov. Mladi Somrakov zarod ni mesec dni potem pogledal črnega kruha.

Oče Jelenko je ostal do smrti v gradu. Da bi jim bil stare zibelki popravljali, kakor Somraku, to ni verjetno; Marko in Rosana sta si lahko novo kupila, kadar in kolikokrat je bilo treba. Zato pa ni bil čisto brez dela; povsod je bil za rabo. Posebno rad pa je pestoval kolikor mu je to pripuščal stari oče, in dober pestun je bil Jelenko, zlasti po letu pod milim nebom, ker je otroku na kolennih dobro seneo delal s svojim rujavim širokokrajnim klobukom.

RANJEN VOJAK.

Še živim, pokaj! — Nič se ne gane, Mrtvo vse okolo. Mesec sveti, Kri obseva, zevajoče rane, Trupla njih, ki smrtno so zadeti. Kar najdalje mi oiko razloči, Kakor snopi v vrsto položeni, Bojno polje krijejo tisoči; Smrt, zakaj si prizanesla meni! Z Bogom vi, tovariši pokojni! Blagov vam, vse srečno ste prestali; Padli ste, junaska v vihri bojni, Da zastonj — nikdar ne boste znali. Jek smo glasni čuli od Balkana, Čuti brata, ki na pomoč kliče; Migne ear in že je vojska zbrana, Silna vojska se na jug pomici. Pustil ženo, pustil sem otroka, Bogu izročivši njih osodo;

Moja tudi naj ponanga roka, Ko se bije boj za križ, svobodo. Ko vihrale slavne so zastave V boj veseli za pravice svete, Pesmi so donele čez dobrave, Vriskale navdušene so čete!

Zdaj ne vriskajo! Boli me rana, A še huje žalost in sramota. Vi, ki viši vam oblast je dana, Vrag umej modrosti vaše pota!

Bog odpusti vam pregrehe vaše, Čloxeš vas preklinja, vojskovodje! Vam igrača je življenje naše, Kratkocasno vam vojak orodje. V steno in igri lučajo otroci; Grah — veseli da tako odsakata;

Vsi tako nas! — Kaj krvi potoci,

Mrtvih kopje vam! — dolžnost vojaka

"To zdovje earu spati brani,

Hajd, pašol!" ukrene glava miodra;

Sli smo, peli: — "Bože cara hrani!" —

Car z visokega je gledal odra.

Bog je hrnjal eara, mi smo pali,

Pali smo za god mu, za vezilo;

Če nas tudi sveti ear ne hvali,

Kar mogoče, to se je storilo! —

Širom Amerike.

V AMERIKI NIMAMO KRALJEV!

New York, 1. februarja. — Mrs. William K. Dick, bivša mrs. Madeline Force Astor, je vložila na sodišču pritožbo, da na leto ne zadostuje \$20,000 za prehranitev in vzgojo miljonarjevega sina.

Njena izkazila dokazujejo, da je izdala \$86,034 za štirletnega Johna Astorja, njenega sina in sina polkovnika John Jacob Astorja, ki se je pogrenil s "Titanicom."

Mrs. Dick je izdala \$25,000 več za prehranje in vzgojo sinčka, kot je dovolilo sodišče.

V Ameriki nimamo kraljev in knezov, zorej tudi ne kraljevičev in knezovičev. Ali za vzgojo in prehranje milijonarjevega sinčka ne zadostuje na leto \$20,000!

Ali se ne bodo smejali v monarhistični Evropi, ko bodo čitali, da v ameriški republiki, o kateri džingoti in drugi zagovorniki kapitalizma trdijo, da ni razredov, potrošnjo za sinčka milijonarja več kot \$20,000 na leto?

DIAMANTE UVĀZAJO.

New York, 1. februarja. — Mejtem ko izvajajo najpotrebenja ljudska živila v Evropi, uvažajo v Ameriko nepotrebne diamante, ki služijo gizdam in gizdalnikom za kin. V letu 1915 so uvozili v Združene države za \$1,482,263 diamantov in drugih draguljev.

Zdaj so v modri najbolj smaragdi, drugo leto bodo mogoče rubini ali opali. Ljudje, ki obesajo nase take kamenčke kot divjadi, povzne v drugo drobnjad, ker se domisljajo, da so potem bolj lepi, neradi nosijo skozi več let kamenčke ene barve, ampak radi menjajo barvo vsako leto, da imajo nekaj pod palecem za takne kaprice. Če bi ti ljudje delali v tovarnah in rudnikih in bi moral garati za denar, ki ga potrošijo za tako nepotrebno šaro, bi hodili brez nje kot delave.

ALI SO PRODAJALI BOLNO ŽIVINO MESARJEM?

Jeferson City, Mo., 2. feb. — Pri čitanju proračuna v legislaturni zbornici je vstal poslanec Rich Correll iz izjavil, da bo proračunski odsek preiskal, če je res, da so prodajali jetično živino, ki je državni živinozdravnik dočil, da se jo pobije in zakoplje. Čivino so odvajali na trg v Kansas City in St. Joseph.

Poslanec je dejal, da ne ve, če je obtožba resnična, a odsekova dolžnost je, da stvar preisči.

Preiskavo so povzročile izredne zahtevne farmarjev in živinorejev, ki zahtevajo \$120,000 za bolno živino. Pred par leti so plačali v Missouriju za bolno živino le \$15,000.

VIHAR JE PREKUCNIL AVTO-MOBIL.

Casper, Wyo., 2. februarja. — Hud vihar je zajel avtomobil, v katerem so se peljali štirje uslužniki Midwest Refining kompanije po klancu nizadol, in ga prekucnil, da se je kotali nizadol.

A. K. Richards, ki je šofiral, je bil na mestu mrtve. Dwight Fisher je dobil tako težke notranje poškodbe, da najbrž za njimi umre. J. K. Anderson, civilni inženir ima zlomljeno roko, četrtek tovarniš je dobil notranje poškodbe.

ZENSKE V HLAČAH.

Kansas City, Kans., 2. februarja. — Nikar ne mislite, da se žene v tem mestu sprehajajo v hlačah po ulicah! Ne! Loose - Wiles Biscuit kompanija je uvedla vrhne hlačke kot jih nosijo delave na delu za delavke v departmantu za slashee. Delavke se v vrhnih hlačah bolj svobodno gibljajo in ložje delajo kot v nerodnem kriku, ki je posebno nevarno v tovarni, kjer se sušijo kolesa in te